

F. t. l. om folkebiblioteker.

samme rettigheder og forpligtelser som gælder for virkeområdets beboere, og et vist rimeligt hensyn hertil må tages ved dimensioneringen af virksomhedens omfang. Denne „frie låneret“ blev indført ved lovrevisionen i 1964. Til den nugældende lovs bestemmelse herom (§ 2 stk. 2) er knyttet en hjemmel for biblioteksdirektøren til hvor særlige forhold taler derfor at tillade en begrænsning af denne forpligtelse. Motiveringen herfor var dels manglende viden om hvordan den nye bestemmelse ville virke i praksis, dels ønsket om at hindre, at et bibliotek i urimelig grad blev belastet ved udlån til beboere fra tilstødende biblioteksløse kommuner.

Den sidstnævnte motivering er bortfaldet da der ikke mere er biblioteksløse kommuner. Der har endvidere ikke vist sig problemer i praksis, hvilket også fremgår af at ingen kommuner efter 1964-lovens ikrafttræden har ønsket at benytte sig af dispensationsmuligheden. Når hertil kommer at det vil være forbundet med store praktiske vanskeligheder at administrere en begrænset fri låneret i det lokale bibliotek, har man ikke optaget en dispensationshjemmel i lovforslaget.

Det kan imidlertid ikke helt udelukkes at der kan opstå problemer, navnlig i 2 tilfælde: hvor en større kommunes bibliotek belastes uforholdsmæssigt af benyttere fra mindre nabokommuner, og i udprægede landliggekommuner, hvis indbyggertal er væsentlig større i sommerperioden.

I det førstnævnte tilfælde vil etablering af et biblioteksmæssigt samarbejde løse problemet. Dette gælder også i sidstnævnte tilfælde, dog således at hvis der er et alt for udtalt misforhold mellem det faste indbyggertal og antallet af sommergæster bør det være muligt for vedkommende kommune at opnå et tilskud til dækning af en rimelig del af merudgiften fra den i § 17 stk. 1, nr. 2 foreslåede rådighedssum.

Det bemærkes endelig at der ved udtrykket „enhver der har bopæl her i landet“ forstås enhver der er tilmeldt et folkeregister her i landet. Iflg. praksis under nugældende lov har dog også udlændinge på midlertidigt ophold her i landet været omfattet af bestemmelsen om fri låneret, men således at der i disse tilfælde kunne stilles krav om et depositum. Det må anbefales at videreføre denne praksis der ikke har skabt problemer.

Til stk. 3.

Da de audiovisuelle samlinger som ovenfor nævnt endnu er meget uensartede, og da den videre opbygning af sådanne samlinger vil kunne medføre ret betydelige udgifter, har man fundet det rigtigt at fastsætte at den enkelte kommunalbestyrelse af-

gør, hvorvidt audiovisuelt materiale skal kunne hjemlånes eller alene benyttes på biblioteket. Kommunen kan således enten bestemme, at audiovisuelt materiale slet ikke eller kun i et vist antal eller for visse deles vedkommende skal kunne hjemlånes, eller den kan bestemme, at kun visse grupper af lånere, f. eks. skoler, kurser og institutioner eller kun virkeområdets beboere, skal kunne hjemlåne sådant materiale og evt. tillige apparatur.

Ved afgørelsen af, om audiovisuelt materiale skal kunne hjemlånes og i bekræftende fald i hvilket omfang og til hvilke grupper af lånere, må det være af væsentlig betydning, om benyttelse af materialet på biblioteket er praktisk mulig; det må altså være en forudsætning, at afspilnings- eller forevisningsmuligheder findes på biblioteket.

Gennemførelsen af dette forslag vil formentlig medføre større uensartethed på dette område i den biblioteksservice, som de forskellige kommuner tilbyder, men usanset at man i øvrigt tilstræber en væsentlig ensartethed i biblioteksbetjeningen landet over, har man anset det for nødvendigt — ikke mindst i en tid, der er præget af økonomisk stramning — at overlade den heromhandlede afgørelse til den enkelte kommune.

Til § 3.

§ 3 indeholder bestemmelser om decentralisering af biblioteksbetjeningen. Bestemmelserne er i princippet af samme indhold som i den gældende lovs § 2, stk. 2, jfr. bekendtgørelse nr. 169 af 13. maj 1965 om folkebiblioteker § 6, men formuleringen er ændret.

Til stk. 1.

Bestemmelser om oprettelse af filialer indførtes for første gang i biblioteksloven ved revisionen i 1964. Baggrunden herfor var navnlig det synspunkt, at den ligestilling på landsplan, som lovgivningen tilstræber at give befolkningen med hensyn til adgang til biblioteksbenyttelse og betjeningens standard, kun kan nås, når en tilsvarende ligestilling søges opnået i den enkelte kommune (det enkelte virkeområde). Endvidere forudså man at større administrative biblioteksenheder ville blive følgen af de forventede kommunesammenlægninger og at behovet for decentralisering inden for den enkelte kommune derved ville blive forøget.

Efter gennemførelsen af den nye kommunestruktur har disse synspunkter fået øget gyldighed idet de nye kommuner så godt som alle er af betydeligt større geografisk omfang end de tidligere, de fleste præget af store spredt bebyggede områder med betydelig afstand til det bebyggelsesmæssige centrum, hvor hovedbiblioteket som regel er beliggende. Be-